

RIITA: Perintö voi leimauttaa sopuisten sukulaisten hyvät välit ilmieliekkisiin.

PERINTÖRIIDAT voivat tärvellä lopullisesti ennen sopuisten sisarusten välit. Syynä voi olla lähes mikä tahansa. Usein riidellään kuitenkin tunnearvoltaan suurista, mutta rahallisesti arvottomista asioista.

Helsingin yliopiston siviilioikeuden professorin **Urpo Kankaan** mukaan riidat voivat pahimmillaan johtaa veritekoihin, mutta se on äärimmäisen harvinaista.

Tyypillisimmillään riita katkaisee välejä, mistä seuraa sisarusten välistä puhumattomuutta.

Hän kertoo tapauksesta, jossa aikuiset veljet jakoivat sovussa suuren maatilan, mutta päätyivät riitelemään isän ja äidin sängyssä olevasta ryijyypitosta.

– Usein sivullinen ei voi käsittää, miten tunnearvoa sisältävät esineet voivat herättää niin suuria reaktioita.

ASIANAJAJA Harri Kontturin mukaan pahimmillaan riita äidin kansallispuvusta voi johtaa tilanteeseen, ”jossa veli ei veljeä enää tunne, eikä siskolta tule joulukorttia”.

Kankaan mukaan suurin osa perinnöistä jaetaan riitelemättä. Perintöriitoihin ajautuu vuosittain noin 900 kuolinpesää.

– Suomessa annetaan vuosittain noin 1 300 pesän selvitysmääräystä.

Ne koskettavat vuosittain noin 4 000:ta suomalaista.

– Riidat voivat koskea melkein mitä tahansa. Osa perintöriidoista on niin sanottuja lusikkariitoja, joissa millään järjellisellä taloudellisella mittarilla ei voida perustella sitä, että riidellään, kertoo Kangas.

Hänen mukaansa hyvällä testamentilla voidaan tehdä paljon, mutta kaikkea riitoja ei voi estää millään.

TUULI TOPELIUS

> Vanhat kaunat esiin

VAATIVAN erityistason psykoterapeutin **Hannele Helanderin** mukaan osa riidoista syntyy puhtaasta ahneudesta.

Sisarusten välisissä riidoissa nousevat kuitenkin usein esiin vanhat kaunat ja ongelmat perheessä.

– Voidaan kokea, että toinen on aina saanut kaiken, tai toista on rakastettu enemmän.

Helanderin mukaan pikakesineistä riidellessä tappelaukin helposti kaikesta muusta kuin itse tavarasta.

– Se voi olla se asia, mihin kaikki kärjistyy.

Perintöriidat

”Osa perintöriidoista on niin sanottuja lusikkariitoja, joissa millään järjellisellä taloudellisella mittarilla ei voida perustella sitä, että riidellään.”

Siviilioikeuden professori
Urpo Kangas

Ensiapu ongelmiin

1 Tilaa maanmittauslaitokselta asiakirjat edesmenneen mahdollisista kiinteistöistä. Näin sukulaisesi ei voi sumuttaa sinua.

2 Pyydä pankilta vainajan tiliotteet. Niistä selviää, mitä tileillä on tapahtunut viime vuosien aikana, ja onko rahoja siirretty muille tileille.

3 Tarkista veroilmoituksista, mitä vainaja on ilmoittanut omaisuudekseen. Näin saat selville todellisen määrän.

4 Tee tutkintapyyntö poliisille omaisuuden kavaltamisesta.

Lähde: Asianajaja Heikki Lampela

Näin suomalaiset riitelevät – asianajaja

IS KERÄSI asiantuntijoilta kymmenen tyypillistä riitaa perinnönjaossa. Tapaukset eivät ole suoraan tosielämästä.

Saisiko olla yksi testamentti? -kirjan kirjoittanut asianajaja **Harri Kontturi** kertoo keinot, miten riidat voi ratkaista.

1. Aviottomat puoliset

Pariskunnalla on takana pitkä avoliitto. Asutaan yhdessä toisen omistamassa talossa, ja tarkoitus on, että asutaan siinä kuolemaan saakka. Asunnon omistaja kuolee yllättäen. Jostain syystä lapset ja sukulaiset eivät ole koskaan hyväksyneet uutta avokumppania. Kun tieto isän tai äidin kuolemasta saapuu, paluupostissa lähetetään käsky muuttaa pois ja ilmoitetaan, että asunto myydään.

RATKAISU: Avopuoliso on tällaisessa tilanteessa täysin lainsuojaton, jos

testamenttia ei ole tehty. Jos koti omistetaan puoliksi, kuolleen puolison perilliset voivat laillisesti vaatia sen realisointia. Avopuolisolle kannattaa tehdä hallinto-oikeus asuntoon tämän elämän ajaksi. Hän saa asua siellä, mutta ei omista sitä.

2. Röyhkeät lapset

Isä laitatti tekohampaiden sijaan itselleen kultaisia hampaita, koska kulta oli tuolloin paras materiaali, mitä sai. Kun hän kuoli, osa perheen lapsista vaati, että hampaat poistetaan ennen hautaamista ja muutetaan rahaksi. Hammaslääkäri kieltäytyi.

RATKAISU: Ihmisistä tulee monesti raadolliset piirteet esille, kun käsitellään perinnönjakoa. Tätä ei tietenkään yksikään hammaslääkäri saa tehdä, joten se tulee vältettyä sillä.

3. Syrjintä testamentissa

Vanhempien eläessä kaikki oli kunnossa. Hautajaisten jälkeen sisar antoi veljelleen kopion heidän vanhempensa testamentista, jossa kaikki omaisuus oli määrätty siskolle. Testamentti oli tehty oikein ja laillinen. Veli otti yhteyttä asianajajaan ja sai osuutensa.

RATKAISU: Laki turvaa jokaiselle perilliseen lakiosan riippumatta isän ja äidin tahdosta. Se tulee, vaikka isä ja äiti olisivat määränneet millaisilla tavoilla omaisuudestaan.

4. Dementikolla teetetty testamentti

Setä oli ollut jo kauan sairaalassa hoidettavana ja eli pääasiassa omis- maailmoissaan dementikkona. Lähimmät perilliset uskoivat, että perintö tulisi heille hänen kuoltuaan. Heistä kaksi asui toisella paikkakun-

nalla, joten he eivät voineet vieraila usein sedän luona. Sedästä huolehti va sukulainen puhui miehen testamenttaamaan sedän laajat metsätontit itselleen. Sedän kuoltua muut sukulaiset vaativat sen mitätöintiä.

RATKAISU: Tätä ei voi estää. Nämä tapaukset selvitetään usein oikeudessa. Usein tulee epäilyjä tai väitteitä, mikäli testamentin tekijä on ollut sairas tai hoitolaitoksessa. Ratkaisijan rooliin tulee lääkärin näkemykset, joita kysytään asiasta.

5. Tunnearvoltaan suuret esineet

Sisarukset olivat olleet ennen isän kuolemaa hyvin läheisiä. Kaikki saatiin kuoleman jälkeen jaettua reilusti ja tasapuolisesti metsiä ja osakkeita myöten, kunnes tuli puheeksi isoisän vanha ruutipussi. Jokainen perillinen halusi sen. Asia ratkaistiin arpomal-

tuhoavat välit

COLOURBOX

Näistä riidellään

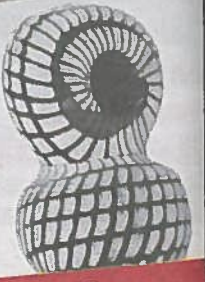
1. Hirven sarvet

2. Kansallispuku

3. Oiva Toikan taidelasikuutiot

4. Kalevala-korut

5. Arabian posliinit

Lähde: Asianajaja Harri Kontturi

neuvoo ratkaisut

la, mutta välit eivät olleet enää koskaan entisellään.

RATKAISU: Muistoja täynnä olevista esineistä leimahtaa usein riita. Kannattaa miettiä, mikä on kotona tunnearvoltaan tärkeää, jonka useimmat voisivat haluta itselleen ja sellaista, mitä ei voi jakaa. Sellainen omaisuus kannattaa määrätä kirjatulla perusteluilla haluamalleen henkilölle.

6. Epävirallinen testamentti

Laatikosta löytyy lappu, jolle sen omistaja on kirjannut viimeisen tahdonsa. Sukulaiset ja lapset eivät kuitenkaan hyväksy sitä viralliseksi testamentiksi ja vaativat omaisuuden jakamista muulla tavalla.

RATKAISU: Testamentti ei ole virallinen. Tarvitaan kahden esteettömän todistajan läsnä ollessa tehty testa-

mentti. Tämä ei riitä, vaikka se selkeästi osoittaisi, miten asioiden on haluttu menevän.

7. Omaishoitajan asema

Perheen tytär on kantanut vastuun äidin tai isän asioista, käyttänyt lääke- ja huolehtinut kaikesta. Perunkirjoituksen yhteydessä hän ottaa asian vaivautuneesti puheeksi ja pyytää korvausta. Muut eivät halua antaa min-käänlaista korvausta vaivannäöstä.

RATKAISU: Tilanne kannattaa keskustella läpi heti, jos joku lapsista joutuu huolehtimaan isästä tai äidistä. Sovitaan korvaukset, jotka hän saa jatkossa.

8. Kuolleen aikuisen lapsen omaisuus

Ville kuolee nuorena, ja hänen vanhempansa alkavat riidellä Villen vaimon Kaisan kanssa hänen omaisuu-

destaan. Villen vanhemmat vaativat Kaisalta, että Villen omaisuudesta osa kuuluisi heille.

RATKAISU: Vaatimukset ovat perusteettomia. Kyse on lapsettomasta avioparista, eikä ole avioehtoa, joten leski perii puolisonsa. Villen vanhemmilla ei ole lain mukaan mitään oikeutta vaatia mitään osuutta itselleen.

9. Syytös vainajan rahojen väärinkäytöstä

Isän kuoltua aletaan epäillä, että hänen asioitaan hoitanut lapsi on kavaltanut rahoja. Muut perilliset vaativat maitopurkkilaskuja myöten selvityksiä siitä, mihin rahat on käytetty.

RATKAISU: Hoitovastuussa olevan kannattaa käydä kaikkien kanssa läpi menot ja tulot vuosittain. Se on huomattavasti helpompaa kuin kaivella viiden vuoden kuitteja läpi. Perittävä

voi estää riidan tekemällä edunvalvontavaltakirjan hoitajalleen.

10. Omaisuuden arvon huijaaminen alemmas

Yksi sukulaisista yrittää huijata muita, jotta omaisuus ositettaisiin liian alhaisesta arvosta. Sukumökin arvoksi väitetään 200 000 euroa, kun sen oikea arvo olisi lähempänä puolta miljoonaa.

RATKAISU: Kenenkään kuolinpesän osakkaista ei tarvitse tyytyä jonkun yksityisen osakkaan ilmoittamaan arvoon, vaan jokaisella osakkaalla on oikeus itsenäisesti tai yhdessä ottaa asiantuntijalausunto. Vaatimuksilta putoaa silloin pohja pois, kun on mustaa valkoisella. Ei tarvitse suostua yhtään alempaan arvoon kuin todellinen arvo. Jos ei synny sopimusta, on mahdollisuus hakea pesänjakaja. Silloin yleensä noudatetaan oikeaa arvoa.